

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára ———

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadták el. Azonkívül az összes hirdetés a hirdetőrodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam II.6. szám.

Szerda május 20.

Egy új veszedelme városunknak.

Nagybecskerek, május 20.

Alig csatolták el városunktól Felső-muzslya községéhez tartozott határ földjeit és a kincstári földekből több ezer holdat ezen önállósított községhez, egy új, ehhez hasonló veszteség fenyegeti szemmel láthatólag hanyatló városunkat.

Bármilyen jóleső öntudat volt is az, hogy városunk lakosságának tetemes, integrans részét egy szinmagyar, sok szép gyermekkel megáldott telep képezi, amely így sok munkaerőt jelentett mostanra és a jövőre nézve, másrészt azonban városunk finandális képességét fokozó községi adó alagnak, ezen hozzánk affiliált telepesség nemcsak hogy nem mutatkozott, hanem ellenkezőleg, az általános közigazgatási költségeket és nehézségeket sokféleképpen súlyosította.

Hiszen a nekik kiosztott telkek nem valami értékes, vizjárta földekből kerültek ki, így tehát csekély minőségűknél és annál fogva is, hogy a vízlecsapolás iránt gondoskodás akkor még nem volt, kis mértékű adózás alá esnek és az ezekre és minden ott kirótt állami adó után eső községi pótdadónak csak a fele lett reájuk az anyaváros részére kivelve. Hogy ez is csak úgy elvétve folyt be, valamint mindaz, amit eddig itt elmondottunk és elmondani fogunk, nem akar még csak a legenyhébb szemrehányás vagy recrimináció lenni, azt itt őszintén és világosan avval jelentem ki, hogy ezen törekvő, fejlődő, önálló község szép fajmagyarjai, kik többek között olyan szép százaléokban szolgáltatnak széles jó kedvvel fegyver alá álló katonát, sok tekintetben tarthatnak igényt városunk jobb érzelmű lakóinak rokonszenvére.

Az anyagi kár azonban, melyet szegényedő lakóinak vagyoni belüli süllyedésében, kereskedelme és iparában, vásári és

piaci hanyatlásában alább szálló városunk azáltal szenvedett, hogy a kincstári uradalomnak annyi ezer holdja Felső-Muzslya községéhez csatoltatott, olyan sérelem volt, amelyben talán még a bíróságnak is lett volna itélkező szava, ha a jogorvoslatot nemcsak a közigazgatási forumoknál, hanem itt is keresik. Mellesleg úgy emlékszem, hogy végső fokon ezen kárunkra és a tiszta igazság féltételével történt döntés egyik sarkérve az előterjesztés elkészített beadása volt. Már pedig a közigazgatási döntés és a bíróság meghozott ítélet között mindenki által fölismerhető olyan különbség tehető, amelyet miniszteriumokban alkalmaztak is, természetesen a kikézesítés előtt. Hiszen olyan berendezkedések és intézmények további fenntartásáról volt itt szó, amelyek a kincstári uradalommal együtt viselt községi adóteherviselés által lettek eddig ellátva és eredetileg avval együtt megszavazva.

Most egyszerre az államkormány, mint legfelsőbb foku elbíráló és egyben mint földtulajdonos, tehát bíró és fél egy személyben, úgy döntött, hogy ezen döntés következményeként az eddig együttesen megteremtett és anyagiakkal ellátott közintézményeket lássa el Nagybecskerek városa, azon megrövidített adóképességgel, amely neki még megmaradt.

Városunknak nagy néhai polgármestere, Gesztessy Antal, kinek jeles mondásai országszerte híresek voltak, mint városi tanácsnok és városi (verbális) elsőfoku bírósági tag, egy nála járt peres félnek, ki az ügyében hátrányára hozott ítéletet sérelmesnek találta, azt mondotta: „Zabada kad némas priatelja kod magisztrata“ hiába, ha a városi magisztrátusban nincsen barátod. Magyarán ezt így mondják: „a kinek Krisztus a komája, az könnyen idvezül“.

Menczer Lipót.

(Befejező közlemény következik.)

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 1/2 ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1 1/4 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Május 21. Országos vásár.

Május 22. Országos vásár.

Május 23. Országos vásár.

Május 24. Országos vásár.

Május 24. Megyei tűzoltószövetség közgyűlése.

Május 24. Gutenberg Pál előadása a szőlőmunkáról.

Junius 15. Közig. bizottság ülése

— Kinevezések. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Psóra Gizella okleveles kisdédvönöt a magyarpadéi állami kisdédvodához kisdédvönövé nevezte ki.

A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Czaf Károly nagybecskereki pénzügyi irodatisztet pénzügyi irodavezetővé a nagyszabeni pénzügyigazgatóság-hoz végleges minőségben, Varga István zalaezerszegi pénzügyi kezelési gyakornokot pedig a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű irodatiszté nevezte ki.

— Utóállítás. A fősorozásról elmaradt hadkötelesek számára ma délelőtt a Rezsőlaktanyában utóállítás volt, amelyen a következő sorozóbizottság működött közre: Polgári elnök Farkas Vince megyei aljegyző, h. elnök; polgári orvos dr. Nonay Pál járási orvos. A közös hadsereg részéről Meška Ferenc alezredes, dr. Mizer József ezredorvos és Geschek János főhadnagy. A honvédség részéről Hódy Ferenc százados, Nagy Géza ezredorvos és Rigó Dezső hadnagy. A sor alá került 25 hadkötelesből 7 vált be. A legközelebbi utóállítás július hó 27-én lesz.

— Előjáró-választás. Szőreghen Micskei Vince tb. főszolgabíró elnöklete mellett mult héten tisztújítás volt. Új előjárókat választott a község. A választás eredménye a következő: Első bíró Miletin Szamojló, albíró Kovács Ferenc, pénztárnok Szóráth István, közgyám Szóráth András, csküdtek Kiss József, Tóth János, Mendebaba Jéfta és Mendebaba Pánta.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Estély a Karátsonyi-palotában.

(A „Torontál“ eredeti tárcája.)

Mi tagadás benne, nagyobb a mi örömrünk, ha azt látjuk, hogy egy torontáli urat vesz körül a közönség szeretete és becsülése. Hiszen azt odahaza mindenek tudják, hogy Karátsonyi Jenő gróf nemcsak névleg a király valóságos belső titkos tanácsosa, de csakugyan meghitt embere a felséges urnak és a főhercegeknek, akik akárhányszor keresik fel az ő vendégszerető házat. De hogy az egész budapesti közönség hogyan rajong ezért a nemcsak fejedelmi bőkezűséggel, de meleg emberszerető szívvel is megáldott főúrrért, azt csak most láttuk igazán.

A vasárnap lezajlott mentő-estélyről e lap olvasói is már tegnap értesültek. A grófi család-nak ez egyszer „csak“ annyi köze volt, hogy a bizottság rendelkezésére bocsátották a palotát. Idéző jel közé tettem a csak-szót, mert hát azt kérdezem polgártársaimtól, ugyan melyikünk adná oda az ő házat a mentőknek, hogy benne fene-

kestől felfordítsanak mindent s két napig a saját gazdája se legyen ur a házában. Mindezt pedig azért, hogy egy csomó ember mulasson s a derék mentőknek néhány ezer korona jusson. Bizony sziv kell ehhez, mert bölcsen tudva vagyon, hogy száz ember közül 80 ad pénzt jótékony célra, de mind a száz kosarat ad, ha arra kéri, hogy a kényelméről mondjon le.

Nem tartozik ugyan ide, de mellesleg megemlítem, hogy bármelyik polgári család beérhetné évi jövedelemnek, amennyibe a „csekélységek“ a grófnak kerültek.

Hogy egy multság elnöknőjének egyéb dolga is van, mint a nevét és a rangját odaadni, arról Karátsonyi Jenőné grófnő győzött meg. A politikai küzdelmek alatt folyton bámultam a grófnő éles esztét, mely bármelyik akaraterős férfinak is becsületére válnék. Ezuttal az éles szemét csodáltam, melynek a figyelmét a rendezésnek semmiféle részlete sem kerülte ki. Hát bizony ez az uri felfogás: nemcsak odacsődíteni a közönséget, de arról is gondoskodni, hogy lés-sen és halljon. S erre, hála az ügyes rendezés-nek, bőven volt alkalom.

A legbuzgóbb férfirendező a bizottság elnöke volt: Jekelfalussy Zoltán cs. és kir. kamarás, ez a lebilincselő modoru gentleman, ki a fővárosi társas életnek egyik legkedveltebb tagja. S ne feledkezzünk meg egy másik kedves földinkről, dr. Demkó Párol sem, ki a rendezés gondjaiból bőven kivette a maga részét.

Hogy az estélyen volt mit nézni, az kitünik onnan, hogy József főherceg és Augusta főhercegnő este 9—1 óráig maradtak ott.

Két szinpadon is játszottak. Az egyikken fiatal mágna kisasszonyok megmutatták Herceg Ferencnek erre az alkalomra irt darabját. Nos hát bájosabb leányiskolát még aligha látott élő pedagógus. Még kevésbé szinigazgató, mert annak régen milliomosnak kellene lennie. Ezen az alapon ki lehet békülni a dilettantizmussal. Ha szép fiatal hölgyek játszanak, akik a szerepüket tudják s játékukkal nemcsak a papák, mamák és bácsik tapsait érdemlik ki.

A dilettansok közül azonban a szép kis comtesseknél is nagyobb sikere volt a kolozsvári főispánnak, akit akármelyik direktor bátran el-szerződtethet, ha Bánffy gróf a közigazgatási

Alapított 1870.

A nyári idényre ajánljuk következő aruinkat:
**napernyőt, kalapvirágot, keztyűt, harisnyát és sokerlít,
 labdát, homokjátékot, gyermekbicikliket és kocsikat.**
BENŐ TESTVÉREK
 358—15.9
 ezelőtt K o k i t s A. F., divat- és rövidárkereskedés „a pillangóhoz“.
 Vidéki megrendeléseket szívesen s azonnal eszközlünk.

Telefon 201. sz.

IS 19.

S.

Hitel-

Óvakodjunk utáztatokt.

Sz. v.	4701
I—III.	715
	408
	328
	228
	1232
	1228
	1220
	1219
	1211
	1205
	1157
	1149
	1138
	1130
	1110
	1059
	1057
	1044
	1029
	1013
	1001
	949
V. v.	4711
I—III.	715
	1081
	926
	913
	915
	842
	744
	743
	708
	643
	126
	—
V. v.	4811
I—III.	715
	1031
	1028
	985

— **A földmivélési miniszter a rudolfsgnádi katasztrófáról.** A képviselőház tegnapi ülésén Reök Iván képviselő szót tette a rudolfsgnádi árvíz katasztrófát, nevezetesen az ottani zsilipkérdést. Erre vonatkozólag Darányi Ignác földmivélési miniszter a következőket mondotta:

„Rudolfsgnád kérdése tárgyalatni fog akkor, amikor itt a Rudolfsgnád ármentesítéséről beadott törvényjavaslat napirendre tűzetik, amely most a vízügyi és a pénzügyi bizottsághoz van utasítva. Annyit azonban máris is mondhatok a képviselő ur megnyugtatóására, hogy figyelemmel vagyok arra a körülményre, hogy ezen zsilipszakadás abnormis körülmény között történt és már körlevelet intéztem az ármentesítő társulathoz, hogy jövőre az ilyen zsilipépítések körül sokkal nagyobb óvatossággal kell eljárni, nemkülönben, hogy intézkednünk kell aziránt is, hogy ilyen zsilipszakadás esetén a kiömlő vizek kis területre való szorítása, illetőleg a víznek elfogása megtörténjenk.

— **A vasuti beruházások és Torontál.** A képviselőház elé beterjesztett kétszázmillió vasuti beruházásokból Torontálvármegyébe is jut valami. A beruházási javaslat szerint ugyanis a vasuti építkezésekre fölvevett összegből bővítik a nagykikindai pályaudvart, kisebb építkezések lesznek pedig a következő állomásokon: Óbessenyő, Sárafalva, Valkány, Szőregh és Mokrin.

— **Kitüntetett gazdasági cseléd.** Oppováról írják lapunknak: Lélekemelő ünnep folyt le Oppován folyó évi május hó 17-én, vasárnap azon alkalomból, hogy Darányi Ignác földmivélési m. kir. miniszter Matics János oppovai földbirtokos és halászati jog tulajdonos egy derék öreg gazdasági cselédjének Bobajánin Lázárnak 53 évi hűséges szolgálatának megjutalmazásául 100 koronát adományozott jutalomként és elismerő okirattal tüntette ki. Ugy az adomány mint az oklevél átadásával az antalfalvi járás főszolgabírája Zsiross Imre lett megbízva, kit folyó hó 17-én d. e. 11 órakor Oppova község határára a lakosság lelkesen fogadott Cammerlinghy Róbert jegyző és Guszkov Gyóka községi bírónál az élükön, ki a közszeretben álló főszolgabíróval lelkesen üdvözölte, mint olyant, aki egy derék munkásnak jött odaadni a miniszteri kitüntetést. Innen a menet hosszú kocsi-sorban haladt a községhez a község templomra, hol a község egész intelligenciája, a tanuló gyermekek a tanítókkal az élükön s az egész falu népe a Rákóczi induló hangjai mellett várta a jutalom ünnepélyes átadását. Itt Tyuresity György gör. kel. szerb lelkész lendületes beszédben üdvözölte a főszolgabíróval, kiemelve annak jelentőségét, hogy a tisztességes munka és hű szolgálat mily szép elismerésben részesül. Ezek után Zsiross Imre főszolgabíró szót s úgy a derék Bobajánin Lázárhoz, mint az összesereglett néphez intézett magas szárnyalású beszédében méltatta a jutalmazott érdemeit s követendő példaként állította oda Babajánin Lázárt minden munkásnak és cselédnek. A főszolgabíró megható beszédét nagy lelkesedéssel fogadták az össze-

gyűlteket, az ősz Bobajánin pedig hálatelt szívvel és könnyekig meghatva köszönte meg a kapott jutalmat és elismerést.

— **Az Arad-nagykikindai vasút.** Az Arad-nagykikindai helyi érdekű vasút terve az előmunkálatok befejezése után tetet ől. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis a vasút engedélykérelemre kiadta az engedélyokiratot s az engedélymentes most már mi sem hátráltatja, hogy az új vasútvonal megépítése után átadja rendeltetésének a vasutat.

Az engedélyokirat, amely 27 nyomattal oldatra terjed, számtalan §-ban állapítja meg azokat a feltételeket, amelyek szerint az Arad-nagykikindai vasút üzemben tartandó lesz. Különösen említésre méltó az engedélyokiratnak az a rendelkezése, amely arról szól, hogy az engedélymentes köteles az összes forgalmi eszközöket — mozdonyokat, motorkocsikat, személy- és teherkocsikat stb. — továbbá a sineket és egyéb, az építésnél és az üzemnél szükséges összes gépeket, eszközöket, berendezési és felszerelési tárgyakat és elhasználandó anyagokat közvetlenül vagy közvetve, hazai iparostól, gyárostól vagy termelőtől beszerezni, azok belföldi származását igazolni és e részben magát bármily ellenőrzésnek alávetni. Ezen kötelezettsége alól csupán a kereskedelemügyi minisztertől esetenkint előzetesen kikérendő külön engedély alapján lehet kivételnek helye. Végre az építés végrehajtása körül még abban az irányban is ugyanebben a szellemben köteles eljárni az engedélymentes, hogy csak belföldi illetőségű munkásokat alkalmazhat. A kiépítendő vaspályán, ugyancsak az engedélyokiratnak megfelelőleg, a következő állomások, kiterők és feltételes megállóhelyek lesznek: A nagykikinda-ujaradi vonalon, amelyen a vonatok Ujaradtól kezdve Aradig a magyar államvasutak ujaradi-aradi vonalszakaszán futnak be, a következő állomások lesznek: Nagyikinda, Nagykomlós, Kisósz, Pészak, Marospart, Marosrév, Székesut, Munár, Németszentpéter, Fönlak, Ujvinga, Zádorlak, Ujarad állomás és innen az államvasutak pályatestén keresztül Arad. A nagykikinda-nyerői szárnyvonalon: Nagyikinda, Nagyteremia, Nyerő. A lovrin-zsombolyai vonalon: Lovrin, Bogáros, Csátad, Grabác.

— **Árvízveszedelem.** Törökkanizsáról írják: Tor-Józseffalva község lakói nap-nap után aggódva nézik a Tisza áradását. A hirtelen bekövetkezett nyári hőség a legmagasabb hegyek hórétegeit is egyszerre elolvasztotta s most a májusi áránnal nagyobb, mert a tavaszi ár sem folyt le még egészen. Félő, hogy ha a Tisza még pár napig árad, — amire alapos a kilátás, — úgy a józseffalvaiak réjtét az ugynevezett „Vir-t” ismét elönti a Tisza. — Ez annál súlyosabb csapás lesz a község lakóira, mert a mostani haszonbéri szerződést 6 évre kötötték meg a községgel, a haszonbér pedig annyira magas, hogyha a Tisza az idén is elveszi a rétet, úgy az a sok kis zsellér ember, aki egész vagyonát ölte be az ideai haszonbérbe, teljesen tönkre megy.

— **Egy öngyilkosság rejtelméi.** A tegnapi öngyilkosságnak áldozatát, Bencze Ágostot ma délután fél 5 órakor helyezték nagy gyászoló közönség részvéte mellett örök nyugalomra. Az

öngyilkos ifjunak holmija között elrejtve tegnap még több levelet találtak, amelyek azt a feltévést engedik meg, hogy a szerencsétlen fiatal ember amerikai párbajnak lett áldozata. Ezt a feltévést megerősíteni látszik az a körülmény is, hogy nála utólag még egy saját kézírású hátrahagyott levelet is találtak, amelyben azt írja, hogy titkárt magával a sirba viszi. A rendőrség a nyomozást erélyesen folytatja.

Az öngyilkos ifju haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Bencze Béláné szül. Wiltschgó Mária, mint édesanya, úgy a saját, mint az alulírottak nevében mélyen szomorodott szívvel jelenti, hogy hön szeretett, felejthetetlen fia Bencze Ágoston joghallgató, ifju életének 19. évében, f. évi május 19-én rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A szeretett halott hült teteme f. hó 20-án délután 1/5 órakor fog az uri-utcai 19. számú gyászházból a helybeli róm. kath. temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szentmise-áldozat f. hó 21. délelőtt 8 órakor a helybeli róm. kath. plébánia-templomban fog az egek Urának bemutatattatni. Áldott legyen emléke! Wiltschgó Leopoldina, nagynénje. Joánovits Sándor, sógor. Joánovits Barnabás, unokaöccse. Joánovits Sándorné, szül. Bencze Mariska, nővére.

— **Állami felső ipariskola Szegeden.** A szegedi állami felső ipariskola létesítése már bevégezett tény s az iskola első évfolyamát az idén szeptemberben megnyitják. A felső ipariskolát a mostani fa- és fémipari szakiskolában nyitják meg s az erre vonatkozó miniszteri rendelet pár nap múlva leérkezik Szegedre. Az új iskola épületének terveit már készítik s az igazgatót is legközelebb kinevezik. Az első évfolyamra mindössze negyven hallgatót vesznek föl.

— **Belefult a Bégába.** Rephardt Nándor mázsolóinasnak holttestét, aki folyó hó 17-én fürdés közben a Bégába fult, tegnap délután a selyembuboraktárnál levő átkelőnél fogták ki és még tegnap el is temették.

— **Az ebzárlat vége.** Az április hó 9-én a város egész területére elrendelt ebzárlat a mai napon véget ért.

— **Milyen idő lesz?** Meteor írja legújabbán: A legközelebbi csomópont 20-án van, ennek hatáskörében már kapunk kiadóbb esőt, vagy 25 körül, ha a napon nagyobb ciklonos hatások nem érvényesülnek. Jelenleg a napon egy elmosódott felteposort látható, mely igen nyugodtan viseli magát. Nehány nap múlva elfordul tőlünk, tehát ez a 25-iki csomópontot befolyásolni már nem fogja. Az esetleg befolyásoló még csak ezután jelenik meg azon, ha megjelenik. A 25-két követőleg ismét meleg idő várható. Junius havának csomópontjai közül az erősebb hatásuk 4, 16, 21 és 28-ra esnek. A 4-iki kevés lehűléssel, mely hozhat csapadékokat, vagy zivatart, a 16-iki csapadékos, de nem nagy mérvben, a 21-iki ismét kevés lehűléssel, mely zivatarral is jöhet, a 28-iki pedig, mely nálunk nem látható gyűrűs napfogyatkozást is okoz, változó időjárást van hivatva bevezetni a hónap végeig. A többi csomópont meleg és száraz jellegű.

— **Nagy betörés Temesvárott.** Mint Temesvárról jelentik, ott ép oly rejtélyes, mint vakmerő betörés történt múlt éjjel a Belváros egyik legforgalmasabb utcájában. A Mercezi-utcában levő Drachsler Vilmos-féle ékszerüzletbe az éjjel ismeretlen tolvajok hatoltak be és az üzletből közel harmincezer korona értékű ékszert vittek el. A betörők kétségtelenül nem közönséges zsebtolvajok, munkájuk a nagystilű gonosztevő munkájára enged következtetni. Amilyen hallatlanul vakmerő, ép oly rejtélyes is ez a betörés és a betörőknek eddig semmi nyoma sincs.

— **Az ember és a természet májusban.** Rügyező fák és kipattanó bimbók az ágakon és lombokon, játszó gyermekek, emberbimbók, ez a gyönyörű kép tárul ama számos fürdővendégek elé, akik most Lipikre érkeztek. Lipik fürdő kiváló eredményeket ér el gyermekbetegségeknek, u. m. vérszegénység, gyenge alkat és visszamaradottság. Ez a kies fürdőhely olyan hírnévre tett szert, hogy az idén már májusban rendkívül nagy számmal érkeztek az anyák gyermekeikkel. Lipik nemcsak természeti szépségben nyújt rendkívül, hanem a szobaárak, pensio és fürdők dolgában is.

bizottság elnöki székét esetleg fel akarná cserélni a kétségtelenül mulatságosabb festett világgal, ahol a börtönügyeket a szünügyek helyettesítik, a fegyelmet megelőző vizsgálatot pedig épenséggel nem ismerik.

S azon se csodálkozom már, hogy Vanderbilt Gladis beleszeretett Széchenyi grófba. Aki az unalmas angol és amerikai urakat összehasonlítva ezzel az igazán szeretetreméltó főrral, kibén szintén egy pompás komikus veszett el, az csak igazat adhat a milliárdos kisasszonynak.

Alig kell talán külön megemlítenem, hogy a milliárdos grófnő iránt igen sokan érdeklődtek. Magam is öt kerestem, de az ismerőseim nem ismerték. Amint épen a cabaret-terembe készülök, az egyik hölgy odaszól a szomszédnőjének:

— Come Gladis.

Hacsak Gladisre nem magyarosította valaki a nevét, akkor ez a Széchenyi grófnő, mert tudtommal eddig ezt a nevet nálunk nem használták. Csakugyan ő volt. Az összes nyakéke egy sor gyöngy, de az aztán értékes. Egyébként kissé igénytelen alaku, de rokonszenves külsejű nő.

Akinek nem kell a dilettantizmus, az találhatott olyan művésztelnyt, amelynél értékesebbet még aligha rendeztek Budapesten. Kertész Ella, Medgyaszay Vilma, Rózahegyi Kálmán, Márkus Emma, Csillag Teréz, Tarnay Alajos, Náday Ilona, Náday Béla, Erdős Rikhard-Sándor Erzs, Tákács Mihály megannyi kiválósága a budapesti színpadnak. Három csodagyereket is hallottunk: Ferency Matókat, Geyer Stefit és a kis Popielt. Ügyes gyerek mind a három, de én egyre azon gondolkoztam, mennyivel jobb volna nekik ilyenkor — az ágyban.

Kiváló zenei tehetséget árult el a szép Hadik-Barkóczy grófnő művészi énekével, Szapáry Pál gróf pedig régóta elismert cimbalom művész.

Kár, hogy a hűvös este miatt a park-ünnepély nem sikerült úgy, mint azt tervezték.

Messze földön járt emberek is megegyeztek abban, hogy nemcsak a Karátsonyi palotának, de a mentő-estnek is ritkán akad párja.

B. L.

Mindenki használja ki a kedvező alkalmat, a meddig a készlet tart.

Fiu öltönyök 4 K.-tól kezdve Fiu felöltő 8 „ „ a legfinomabb kivitelig, mind feltűnően olcsó.	Női- és leány-raglan és felső kabát 5 koronától kezdve Uri- és leány-kimono és gallér . . 8 „ „ a legfinomabb kivitelig, mind feltűnően olcsó.	Uri öltönyök 15 K.-tól kezdve Uri felöltő 15 „ „ a legfinomabb kivitelig, mind feltűnően olcsó.
---	--	---

KOVÁCS GEDEON
angol szabó-műhely.

Telefon 141. Telefon 141.

M
 hogy es
 csakis
 ásvány

Színház.

* **Lammermoori Lucia.** Tegnap este olasz vendégeink Donizetti egyik legjobb művét, a „Lucia di Lammermoor“-t hozták színre. Ez alkalommal a zenekart még a filharmonikusok egyes tagjaival bővítették ki és így a — sajnos — ismét csak csekély számban megjelent hallgatóközönség a mű gyönyörűségeit tisztán élvezhette. A szereplők tegnap egytől-egyik kitünő alakításokat nyújtva, kiváló hanganyagukat teljes mértékben érvényesítették. Signora Piacentini a Lucia szerepében, — amely tudvaleg a „bel canto“ egyik legnehezebb szerepe — játssza, passzitaszerű könnyedséggel énekelte a trilláknak és staccatónak egész sorozatát és különösen a 3. felvonásnak híres nagy áriájában aratott kiérdemelt sikert. Guasco mint Edgardo és Belletti mint Enrico, méltó partnerei voltak a kitünő primadonnának és különösen a 2. felvonás quintetjében, amelyet a közönség megisméltetett, és a 3. felvonásnak drámai magaslatra emelkedő esküvői jelenetben a lehető legjobbat nyújtották. A főszereplők sikerét a többi szereplők mint Alberti, Bartero, Giuglio, Dileo és a kar csak emelték. Végül meg kell még emlékeznünk az olaszoknak fiatal karmesteréről is, aki az előadást kitünően partitúra nélkül vezette.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőházban most egymásután következnek a nagy beszédek. Nem a terjedelmükre nagyok, hanem a jelentőségükre. Kossuth, Sztéryni, majd tegnap Darányi, ma pedig Apponyi Albert. Apponyi beszéde valósággal kulturisztóriai fontosságú. Amennyiben bejelentette az elemi népoktatás ingyenessé tételét, ami mindenesetre korszakalkoló lépés közoktatásunkban. Most a délutáni ülések is népebbek, amiben nagy részük van a minisztereknek, akik úgy intézik a beszédüket, hogy délutánra is jut belőlük, már pedig a miniszteri beszédek meg kell hallgatni.

A tegnapi ülés.

A tegnapi délutáni ülésen Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter folytatta a szünet által félbeszakított beszédét s reflektált a vita során hallott megjegyzésekre. Mezőfinék válaszolva, megjegyezte, hogy a munkásokról a költségvetésnek nemcsak ama tételét gondoskodnak, amelyekről Mezőfi szólott. Számtalan más tétel is van. A munkaközvetítőről megjegyzi, hogy egy év alatt 20.000 földmivesnek szereztek munkát. Egy év alatt 7000 munkásházat létesített.

A miniszter beszéde élénk hatást keltett s minden oldalról mélyen üdvözölték.

Utána Gál Gaszton, Ábrahám Dezső, Nagy Emil, Dobroszláv Péter, Tolnai Lajos beszéltek a költségvetés mellett, míg ellene csak Nagy György beszélt.

Ezzel azután este 8 óráig elintézték a földmivelési tárca költségvetését s azt általánosságban és részleteiben is magyarázták.

Az ülés végén Wekerle Sándor miniszterelnök betérjett az állami vasgyárak szükségleteiről szóló törvényjavaslatot.

A mai ülés.

A ma délelőtti ülésen a vallás- és közoktatási minisztérium költségvetése került sorra, a melyet Sággy Gyula ismertetett s ajánlott elfogadásra.

Csóti Géza a katolikus káplánok

helyzetének javítását s az autonómia ügyét sürgette. A költségvetést elfogadja.

Nagy Sándor, Zichy Vladimir, Ballagi Aladár szintén a költségvetés mellett szóltak. Ballagi a polgári iskolák reformját sürgette.

Most Apponyi Albert gróf kultuszminiszter következett szólásra. A miniszter hangoztatta beszédében, hogy a kormány minden törekvése odairányul, hogy közoktatásunk színvonalát minél magasabbra emelje. Hogy e téren milyen a fáradozás, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a költségvetés. 1869-ben csak 2,300.000 forint volt a közoktatási költségvetés, míg ma 80 millió korona. Rámutat arra, hogy 10 ezer iskola kért segítséget az államtól s közülük 8400 kap is. Bejelenti, hogy a legközelebbi napokban a képviselőház elé terjeszti az ingyenes elemi népoktatásról szóló törvényjavaslatot. (Zajos taps és éljenzés.) Részletesen felsorolja ezután a kormány kulturpolitikáját. Szól a mezőgazdasági iskolákról, a tanítóképzők reformjáról stb.

Közben 2 óra lesz, mire a miniszter kijelenti, hogy beszédét délután folytatja.

A király állapota.

Budapest, május 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mai bécsi jelentések szerint a király gyöngékedéséről szóló híreknek nincs semmi alapjuk. A király állapota egészen jó s teljes frissességgel végzi rendes dolgait.

Andrássy Gyula gróf a királynál.

Budapest, május 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király Andrássy Gyula gróf belügyminisztert ma délben 12 órakor külön kihallgatáson fogadta. Hir szerint a kihallgatás tárgyát a fuzói, az általános választói jog és a tisztí fizetések ügye képezte. A kihallgatás után Andrássy gróf Aehrenthal külügyminiszterhez ment, ahol diner volt. A miniszter valószínűleg bejárja az este érkező miniszterelnököt s azután utazik haza.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, május 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott, hogy résztvegyen a holnapi közös miniszteri konferencián.

Kossuth Ferenc betegsége.

Budapest, május 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter néhány nap óta gyöngékedik. A miniszternek gyomorbaja van, a mely azonban nincs összefüggésben régi bajával s egészsége néhány nap alatt teljesen helyreáll.

Főispán beiktatás Pancsován.

Pancsova, május 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma volt ünnepes beiktatása Pancsován dr. Nehrebeczky Györgynek, Pancsova és Versec városok új főispánjának. Az új főispán tegnap fél 1 órakor érkezett Versecről Pancsovára a temesparti pályaudvaron, ahol a városi hatóságok és nagy közönség fogadta. A vasutól hosszú kocsisor kíséretében a főispán szállására vonult. Este 8 órakor fényes kivilágítás volt, majd a polgárság fáklyászenét és szerenádöt adott a főispán tiszteletére. A tegnapi napot ismerkedési estély fejezte be a „Hungária“ szálló éttermében. Ma reggel kilenc óra előtt a közönség, a vendégek a városi székházba gyűltek, ahol a beiktatási aktus folyt le. A beiktatáson képviselve voltak a szomszédos törvényhatóságok, így Torontálvármegye is. A torontáli küldöttségben Botka Béla

főispán és Jankó Ágoston alispán vezetésével részt vettek: Bohus Károly, Doleschall Lajos, Gyertyánffy Jenő, Jagodics Bogumil, dr. Perisics Zoltán, Pejov Lipót, Roth Gergely, és Zsiross Imre. Miután dr. Mattanovics Adolf polgármester megnyitotta a beiktató közgyűlést, a főispánt küldöttségileg meghívták a közgyűlési terembe, ahol zajos éljenzéssel fogadták. Ezután a közönség és a vendégek a róm. kath. templomba, majd innen a belvárosi gör. kel. szerb templomba vonultak s részt vettek a két templomban tartott ünnepi istentiszteleteken. A gör. kel. templomból a közönség visszatért a székházba s itt folytatták a közgyűlést, amelynek során a főispán letette az esküt, majd hatóságos beszédet mondott, amely lényegében meg egyezett a verseci beszédben kifejtett elveivel. A közgyűlés után a főispán a vendégtörvényhatóságok és a többi hatóságok és küldöttségek tisztelgését fogadta. Délután 2 órakor a Kontilovics-féle szálloda helyiségében a főispán tiszteletére diszebeled volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

Határidő-üzenet.

Budapest, május 20. (A nagybecskerek Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (májusra 1908.) . . . 22:48 — — Buza (októberre 1908.) . . . 20:20 — — Rozs (októberre 1908.) . . . 17:60 — — Zab (májusra 1908.) . . . 13:60 — — Zab (októberre 1908.) . . . 13:20 — — Tengeri (júliusra) . . . 13:10 — — Tengeri (májusra) . . . — — — —

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Közgazdaság.

□ **Gazdasági jelentés.** A nagyszentmiklósi járás állami gazdasági tudósítója a következő gazdasági jelentést küldi lapunknak:

A vetések fejlődésének legkritikusabb pontját, azt a pontot, mely a jövő termés alakulataira döntő súlyjal bír, most értük el. Amilyen kívánatos és áldásos májusban, ha gyakoribb esőzések áztatják a földet, szintoly végzetessé válhatik az a növényekre, ha a meleg és hideg közti szélsőségek egymással találkoznak. A félelmetes fagyos szentek napjait szerencsésen túlhaladtuk. A magyar gazda hagyományos aggodalmi részben eloszlottak, mert a hideg iránti szélsőség nem következett be, de annál aggasztóbb a napok óta szünni nem akaró száritó szeles idő, mindenek fölött pedig azon szokatlan korai kánikulai hőség, mely miatt a gazdaközönség már aggódni látszik. Tartanunk kell, hogy ezen korai hőség vetéseinkre romboló kihatással lesz. Különböző vetéseink idáig meglehetősen erősödő fejlődésben vannak. Az ősziak között sok a ritkább vetés. A tengeri szépen kelt. A Burgonya igen szépen alakul és bokrosodik. Minden, minden több órás átható esőt kíván. A gyümölcsösök szintén szépen állanak, középszerű termést ígérnek. A szőlő nagyon szépen áll idáig.

Végül gabona-áraink a következők: Buza 22 korona, rozs 18 kor. 60 fillér, árpa 13 kor., zab 13 kor. és a tengeri 11 korona 60 fillér.

Hazeladás.

Az Uri-utcában levő házam 25.000 koronáért eladó.

A vételárból szerződés-kötéskor csak 5000 korona fizetendő, a többlet 15—20 év alatt törleszhető. —

Poroszkay.

470—3.1

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas ásványvíz** erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldit fölül-mul **házánk természetes szénsavas-vizek királya:**

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbajosoknak.

Kedvelt borvíz! Olcsóbb a szódavíznél! Mindenütt kapható!

a mohai **ÁGNES** -Forrás.

Millenniumi nagyéremmel kitüntetve. Kitünő asztali, bor- és gyógyvíz, a **gyomor**

Torontali helyi érdekű vasutak részvény-társaság.

115/1908. T. H. É. V.

488-1.1

Összehívási hirdetmény

a „Torontali helyi érdekű vasutak részvény-társaság“-nak Budapesten Andrassy-ut 75. szám alatt (magyar királyi államvasutak igazgatósága) 1908. évi június hó 11-ik napján (csütörtök) délelőtt 10 órakor tartandó

huszonegyedik rendes közgyűlésre.**NAPIREND:**

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1907. üzlet évről.
2. Az 1907. évi zárószámadás és mérleg előterjesztése, a felmentvény megadása tárgyában hozandó határozat.
3. A felügyelő-bizottság új választása.
4. Az igazgatóság jelenléti és felügyelő bizottság tagjai tiszteletdíjának egy évi tartamra való megállapítása.

Azon részvényesek, kik szavazati jogukkal élni kívánnak, kötelesek az alapszabályok 16. §-a értelmében részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt nyolc nappal a közgyűlés előtt Nagybecskerekre a „Torontálmezei takarékos és hitelbank“-nál, vagy pedig Budapesten a magyar királyi államvasutak igazgatóságának központi főpénztáránál (Andrassy-ut 75. sz.) letéteményezni. — Az államkincstár, Torontálvármegye és Panesova város közönsége az alapszabályok 16. §-a értelmében a részvények letétele alól mentesítvők.

A közgyűlésen minden tíz törzsrészvény és minden tizenöt elsőbbségi részvény birtokosát egyegy szavazat illeti meg.

Budapest, 1908. évi május hó 16-án.

Az igazgatóság.

Tisztelt közgyűlés! A torontali helyi érdekű vasutak részvénytársaság ügyvezetését az 1907. év folyamán rendszeresen ellenőrizvén, van szerencsénk jelenteni, miszerint az ügykezelést mindenkor szabályszerűnek tapasztaltuk.

Megvizsgáltuk különösen az igazgatóság által vezetett számadásokat és beterjesztett évi mérleget, melynek tételeit az üzleti könyvekkel megegyezőnek és helyeseknek találtuk.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az előterjesztett mérleget és zárszámadásokat helybenhagyni és az 1907. évre vonatkozó felmentvényt úgy az igazgatóság, mint magunk részére megadni méltóztassék.

Budapest, 1908. évi május hó 14-én.

A felügyelő-bizottság:

Káro Csávossy Gyula s. k.

Steinitzer Géza s. k.

Tóth István s. k.

Mérleg-számla.

Vagyon: Vasutépítés és beruházás 21,335.000 korona. Nagybecskereki telkek 39.000 kor. Letét a magyar jelzálogbanknál 1000 kor. Községek hátralékos hozzájárulása: tökében 23.668 kor. 93 fillér, kamatokban 37.683 kor. 93 fill. Adósok: a kötvénybiztosítási alapba utalt követelések 6595 kor. 02 fill., egyéb követelések 14.192 kor. 86 fill. Értékpapír letétek 125.020 kor. Kötvénybiztosítási alap értékpapírok 324.077 korona 36 fillér. Tartalékalap értékpapírok 155.281 kor. 80 fill. Függszámla értékpapírok 47.436 kor. 36 fill. Raktárházak megváltási alap értékpapírok 42.944 kor. 91 fill. Tüztávlati ügyek rendezése 36.443 kor. 27 fill. Egyenleg: az eladott műhely refundálandó értéke 480.000 kor. Elsőbbségi kötvény és szelvénybeváltási előleg 452.910 kor. 26 fill. Összesen 23,121.254 kor. 70 fill.

Teher: Törzsrészvények 7,183.200 korona. Elsőbbségi részvények: forgalomban 4,021.400 kor., törlesztve 176.600 korona. Elsőbbségi kötvények forgalomban 9,268.600 kor., törlesztve 685.200 kor. Tartalékalapba refundálandó műhelyérték 480.000 korona. Kötvénybiztosítási alap 324.077 kor. 36 fill. Tartalékalap 155.281 korona 80 fillér. Függszámla 47.436 kor. 36 fill. Raktárházak megváltási alap 42.944 kor. 91 fill. Be nem váltott elsőbbségi kötvények és szelvények 4783 korona. Be nem váltott

elsőbbségi részvények és szelvények 680 kor. Letétek készpénzben 400 kor. Letétek értékpapírokban: ovadékok 115.020 korona. Letétek értékpapírokban: igazg. tagok 10.000 kor. M. kir. államvasutak 36.773 kor. 13 fill. Szegedi építési vállalat 8000 korona. A kötvénybiztosítási alapba utalt értékek 55.147 kor. 88 fill. Törzsrészvény tulajgyezés 52.800 kor. Magy. kir. államv. elsőbbségi kötvény és szelvény beváltási előleg 452.910 kor. 26 fill. Összesen 23,121.254 kor. 70 fill.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Ház eladás.**A Torontálvármegyei Központi Hitel-szövetkezet**

tulajdonát képező, a Gimnázium-utcában fekvő ugynevezett **Mausch-féle ház** kedvező feltételek mellett eladó.

Venni szándékozók a nevezett szövetkezetnél nyerhetnek értesítést.

286-17.14

1398. sz. 1908.

Cernya község előljáróságától.

Hirdetmény.

Alólirott község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község

vadász területe

folyó évi augusztus hó 1-étől számítandó hat egymásután következő évre **f. évi június hó 1-én délelőtt 9 órakor** a község háza tanácstermében tartandó szóbeli nyilvános árverés után a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Cernya, 1908. évi május hó 16-án.

Bozsini Szvetozár,
jegyző.**Miksin,**
bíró.**HIRDETÉSEK**

FELVÉTERNEK A

„TORONTÁL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

3312/1908 tkvi sz.

482-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kelemen Péter nagybecskereki lakos végrehajtónak Papp Péter Sándor volt nagybecskereki, jelenleg szegedi lakos végrehajtást szenvedő elleni 57 kor. 10 fillér tökekövetelés és járuléka iránti ügyében, továbbá csatlakozott végrehajtónak tekintendő Nagybecskerek város árvapénztára javára 3000 korona és jár. és Lella Szvetozár nagybecskereki lakos javára 35 kor. és járulékaiból álló követelés kielégítése végett is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő Nagybecskerek községi 6253. sz. tkjvben A. + 1 sorsz. a. foglalt 3650/b/1., hrsz. 224 □-öl területű szérűskert és a rajta levő 11/f. sz. ház 1824 kor. kikiáltási árban és ugyanott A. + 2 sorsz. alatt foglalt 3650/a/2. hrsz. 200 □-öl területű szérűskert 67 korona kikiáltási árban **1908. évi június hó 6-ik (hatodik) napjának d. e. 10 órájkor** ezen kir. törvényszék tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígérlet senki sem tenne, az árverésre kitézött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 182 kor. 40 fillért és 6 korona 70 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagybecskerek, 1908. évi március 28.

Rektorisz.

kir. törvszéki bír.

Tapasztalt gazdát

440 holdnyi torontali birtok teljes önálló kezelésre ovadékkal

keresek.

Ajánlatok

Kunstädter hírlaprodába Temesvár
címzendők.

489-2.1

Olcsó árak!**Pontos kiszolgálás!****BUTOR!**

Van szerencsém Nagybecskerek város és környéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy **folyó évi május hó 18-án Nagybecskerekben, a Hunyadi-(fő-) utca 48/528. számú házban, a Korona-szállóval szemben, a legmesszebb menő igényeknek is megfelelő**

butor-raktárt

nyitottam, a legmodernebb stílusban berendezve.

Amidőn a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívom butorraktáram megtekintésére — minden vételkötelezettség nélkül — egyuttal biztosítom butorvásárlás esetén vevőimet pontos kiszolgálásról, valamint szolid és olcsó árról.

Magam kárpitós vagyok és évek hosszú során át Magyarország legnagyobb butorgyáraiban és kárpitós műhelyeiben szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy teljes mennyiségű butorszükségleteket, valamint minden a kárpitós szakmába vágó munkákat pontos kivitelben elvállalhatok.

A nagyérdemű közönség jóakaratu támogatását kéri
teljes tisztelettel

585-2.2

Pollák Jakab

butor gyári-raktára Nagybecskerek.

Saját kárpitós műhely!**Saját asztalos műhely!**